

Besök från ELCSA-SED till Skara stift sept-okt 2024

En sammanfattande rapport

Kort bakgrund och syfte

Efter ett antal år av global pandemi samt kris inom den Evangeliska Lutherska kyrkan i södra Afrika (ELCSA) har vänstiftsrelationen mellan Skara stift och det sydöstra stiftet (SED) legat väldigt lågt. Under 2024 har ansträngningar gjorts för att försöka återuppliva relationen.

I mars 2024 gjorde stiftsmedarbetare tillsammans med programhandläggare för södra Afrika på Act Svenska kyrkan ett besök i vänstiftet. Resan inkluderade besök i Umphumulo och Pietermaritzburg (skriftlig rapport finns).

I samband med biskopsskiftet i Skara hösten 2024 inbjöds biskopsparet Myaka. De var med både vid biskop Åke Bonniers stavnedläggning samt biskopsvigningen i Uppsala. Förutom biskopsparet bjöd Skara stift också in tre andra personer från ELCSA-SED. Huvudsyftet med dessa personers besök var att bredda och bygga relationen mellan våra stift, framförallt genom möten med församlingar och pastorat.

Biskopsparet Myaka, Nkosinathi och Ntokozo, i Skara.

Biskop Myaka tillsammans med sina medarbetare utsåg tre personer som gästade oss från 27 september till den 15 oktober. Här följer en sammanfattande rapport från detta besök

Vilka besökte oss?

Mrs. Thobeka Shabangu är prästvigd i ELCSA-SED. Jobbar som "self supporting pastor" i en församling norr om Durban. Det betyder alltså att hon utför sitt prästuppdrag på ideell basis och vid sidan om sitt lönearbete. Hon har haft och har olika förtroendeuppdrag inom kyrkan. Hon är född 1979 och har make och fyra barn.

Mrs. Silondiwe Mulaudzi jobbar som "financial aid advisor" på universitetet i Pietermaritzburg. Hon har också en master i teologi, sin masteruppsats skrev hon om pastorers utmaningar under covid-19. Även Silondiwe har och har haft förtroendeuppdrag på olika nivåer inom kyrkan. Silondiwe är född 1979, har make och flera barn.

Mr. Zwelihle Khumalo jobbar som "safety, health and environmental officer" på statliga energibolaget Eskom. Även han har flera förtroendeuppdrag på olika nivåer i kyrkan. Bor och

verkar i samma församling strax utanför Durban som Thobeka tjänstgör som präst i. Khumalo har fru och fem barn, han är född 1961.

Zwelhile Khumalo, Ulrica Fritzson, Thobeka Shabangu, Silondiwe Mulaudzi.

Sammanfattning av besöket

Då huvudsyftet med besöket handlade om breddad kontaktyta mellan våra stift var det viktigaste med besöket att möjliggöra möten med församlingar och pastorat. I planeringsstadiet skickades via stiftsorganisationens kanaler ut information och erbjudande om att bjuda in våra sydafrikanska vänner till sitt församlingssammanhang. Ett antal församlingar svarade relativt snabbt på detta erbjudande och programmet kunde börja konstrueras.

Programmet för våra gäster rivstartade med det festliga mottagandet av vår nya biskop Ulrica Fritzson i Skara domkyrka den 28 september. Sedan följde nästan två veckors program där huvudfokuset var församlingsmöten. Det två och en halv veckor långa Sverigebesöket avslutades med några dagar i Uppsala. 12-13 oktober deltog gästerna tillsammans med Skarastiftare på den nationella konferensen för Act Svenska kyrkan – *Göra skillnad*. Därefter, 14-15 okt, deltog gästerna tillsammans med stiftets internationella sekreterare Gudrun Norrfjärd i det missionssymposium som nationell nivå arrangerat och bjudit in till. Kvällen 15 okt gick resan åter till Sydafrika. Det detaljerade programmet bifogas sist.

Församlingsmöten i Skara stift

Här görs en kort sammanfattning med bilder och i den mån det finns reflektion från värdförsamlingarna.

Söndag 29 sept och måndag 30 sept spenderade våra gäster i **Borås**.

Borås

Förutom söndagsgudstjänst blev här tillfälle för besök på kyrkogårdar och krematorium, den diakonala verksamheten med matbutik samt barnverksamhet.

Tisdag den första oktober togs gästerna emot i **Trollhättan och Rommele** församlingar. Så här skriver Ingegerd Kallioniemi som planerat programmet för dagen:

"Jag är så tacksam att jag träffa de tre sydafrikanska vännerna. Jag planerade dagen och jag ville att de skulle få se slussarna och kraftstationen. Mr Zwelihle var extra glad över att se Olidans kraftstation då han jobbar på kraftbolaget Eskom. Vi hann med fem kyrkor: Trollhättans kyrka, Fors kyrka, Rommele kyrka, Upphärads kyrka och förmodligen Sveriges minsta kyrka på 1,5 kvadratmeter -Lillkyrkan vid Koberg, byggd av Rodney Sjöberg. Verksamheter som jag ville visa var Musslan, stödgrupp för barn i dysfunktionella familjer och Bibeläventyret. Vid den avslutande middagen hemma hos mig tackade de för dagen och funderade över hur de skulle kunna applicera dessa verksamheter i

Borås

sina sammanhang. De berättade om sitt sammanhang. Jag är så tacksam att ha fått möta dessa tre vänner."

Trollhättan

Onsdag den andra oktober var **Sunnersbergs** församling värdar. Dagen innehöll möte med förskolan Pärlan, besök på Antoniosgården samt hos en ekologisk mjölkgård på Kållandsö. Kvällen avslutades med besök i Skövde och kvällsmässa där. Sophia Granevik, präst i Sunnersberg var delaktig i mötet med gästerna och skrev en dikt:

Omtumlande möten

berör på djupet

Skratt som smittar

Tårar som fälls

Ögon som öppnas

Musik som glädjer

Tacksamhet som flödar

Måltider som delas

Samtal som fördjupar

Respekt som visas

Historien som lär oss

Får inte vara tysta!

Berättelser som griper tag,

får hjärtan att skrika

över all ondska, orättvisa

och lidande

Finner inga ord,

omöjligt att förstå

Bland vapen, bomber och

murar

finns ett frö av mod

som växer sig starkare om

det sprids

Allt detta för oss närmare

Under samma himmel

är vi tillsammans

Inget vi, inget dom

utan en enda kropp,

en enda mänsklighet,

som vill värna

varje levande varelse

Inte ensamma utan med

Gud,

som finns mitt ibland oss

Så tydlig, så nära,

som inte går förbi

utan som ser

Det finns hopp!

Torsdag tredje oktober blev en välbehövlig vilodag i Skara. På kvällen mötte gästerna tillsammans med internationella sekreteraren representanter från distriktsstyrelsen för **Svenska kyrkans unga** i Skara för en gemensam tacokväll i lägenheten som vi hyrt för våra gästers räkning. En fin kväll med delande och reflektion kring bl.a. ungas plats i kyrkan och demokrati.

Ailin Skog, Alma Wallin Bustad, Thea Westermarck, Anna Larsson, Thobeka, Silondiwe, Månia Bengtsson och Khumalo.

Tacomiddag med Svenska Kyrkans Unga

Fredag fjärde oktober blev en heldag i **Tidaholms** pastorat. Bilder och reflektioner förmedlade av Sara Strömberg.

Bilden till höger: "Från mötet med fängelseprästen Torbjörn Andersson. Funderingar om att vara rädd, hur kan arbetet innanför murarna användas för att få unga människor att inte hamna i kriminalitet (där det ofta är status och ger makt att vara kriminell), män med långa fängelsestraff - hur känner du att du gör skillnad. Ett fint samtal!"

Nedan till höger: "Gemenskapsträff i Valstad, tillsammans med präst Mats Löwing och kantor Agneta Jungergård. Här var våra gäster huvudtalare, vi hade andakt tillsammans och fikade kanelbullar.

Frågorna vi hade skickat innan var dessa:

1. Berätta hur församlingen ser ut. Vad gör ni tillsammans för att sprida evangeliet om Jesus Kristus? Hur undervisar ni?

2. När ni firar gudstjänst – vad kännetecknar er gudstjänst? Vad är det ni önskar att människor upplever?

3. Hur ser ni på framtiden i församlingen? Med tillförsikt eller med viss oro?

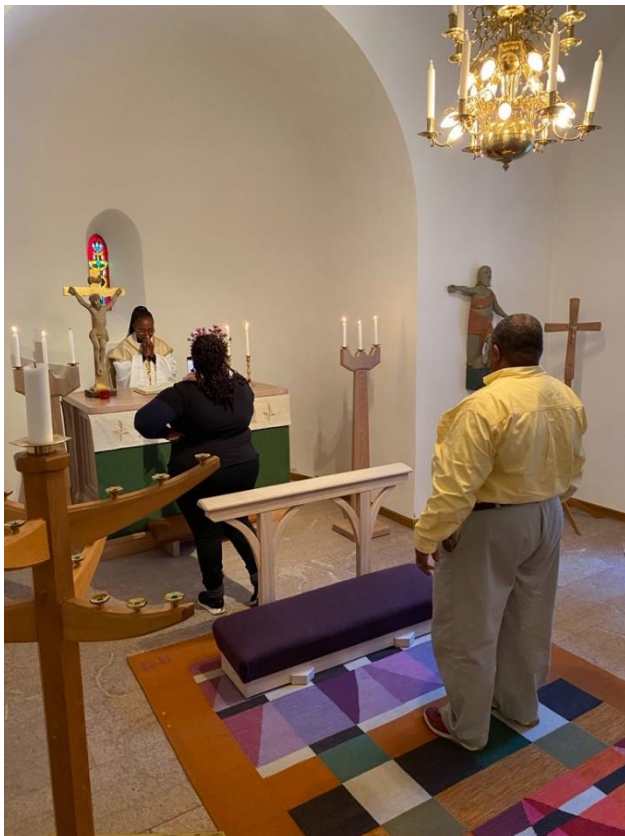
- Ekonomiskt
- Ideella och anställda
- Unga som vill ta ansvar eller en "gammal" kyrka med många äldre?

4. Nu har ni upplevt ett nytt land några dagar och Svenska kyrkan. Vad ser ni? Vad känner ni?

Vi hittade likheter och skillnader:

- att prästerna arbetar ideellt - någon sa: varför ska det vara så?
- förebild att de unga fostras in i kyrkoråd och andra beslutande organ och kan ta över när de äldre går i pension
- att sång och musik är så viktig i gudstjänstlivet
- att ett välkomnande av biskop är alldeles för kort om det varar i "bara" 2 timmar
- att barn, men framför allt ungdomar har ett "eget" rum i Kyrkans hus där de kan umgås, hänga och träffa vuxna människor (och inte vara ute på gator där det är så farligt)."

I Valstad kyrka:

"Att leka inför Gud, sjunga instiftelseorden i en 100 år gammal mässhake. Glädjas åt att det finns en predikstol (vilken förvånade dem att det inte finns i Tidaholms kyrka), formen på kyrkan (en korsarmskyrka), de äldsta delarna från tornet är från 1100-talet, har ni skrudar, stolor m.m. i alla 17 kyrkorna?!!"

Lördag femte oktober var det dags för lite sightseeing. Tillsammans med internationella sekreteraren gjordes besök vid Naturum vid Hornborgarsjön följt av lunch på Löwings ateljé. Därefter besök vid Gudhems klosterruin innan färden bar vidare till **Fröjered** för att träffa de unga deltagarna på fördjupningshelgen "Kraftkällan". Här var gästerna ombudade att dela med sig utifrån "Den heliga anden och församlingen som kraftkälla".

Söndag den sjätte oktober var en heldag på **Flämslätt** tillsammans med konfirmander från **Varnhem** och bl.a. Emanuel Carlson.

Måndag därefter spenderades förmiddagen på det diakonala centret Planeten i Skara, sedan guidad tur i Varnhems klosterkyrka. På kvällen middag tillsammans med biskop Ulrica.

*Middag på
stadshotellet i
Skara.*

Tisdag 8 oktober var det **Götene** pastorat som agerade värdar. Här hanns bl.a. med besök på Kinnekulle, möte med textilkonstnären Pian Bates, besök i second-handaffären och så middag hemma hos Inga Fransson på kvällen.

Onsdag nionde oktober deltog gästerna tillsammans med den internationella sekreteraren på temakurs på Flämslätt. Huvudföreläsare var Lena Bergström som är pastor inom Equmeniakyrkan, temat kretsade kring att vara en diakonal kyrka och särskilt kring klimaträttvisa. Tillsammans med kursdeltagarna samtalades och reflekterades det kring hållbarhet. En av iakttagelserna som våra gäster gjort är att vi i Sverige skriver ut väldigt mycket papper. Måste vi verkligen göra det?

Torsdagsförmiddagen innehöll besök på **stiftskansliet**. Bl.a. fika och samtal med stiftsanställda. Därefter gav domkyrkokaplan Judith Fagrell en guidning av domkyrkan tillsammans med stiftsmusiker Reibjörn Neander. Särskilt uppskattat var att få prova att spela på orgeln. På kvällen kvällsmässa i domkyrkan tillsammans med bl.a. ungdomsgruppen i **Skara** samt särskilt inbjudna från kursen för ideella predikanter. Så här skriver Carl Erik Eriksson:

Ungdomsgruppen i Skara domkyrkoförsamling träffade våra vänner från Sydafrika i ett samtal om att vara ideell medarbetare i församling. Besöket inleddes med att fira kvällsmässa i Skara domkyrka där en av Domkyrkoförsamlingens ungdomar, Ellen, predikade. Därefter samlades vi till fika och samtal. Vännerna från Sydafrika berättade om förutsättningarna i deras församlingar, våra ungdomar berättade om vilka uppgifter som de bidrar med i församlingen. Som ett exempel lyftes kursen för ideella predikanter som flera av Domkyrkoförsamlingens ungdomar har gått. Det blev ett fint samtal med mycket skratt men också en fördjupad förståelse för hur olika förutsättningar våra olika församlingar har. Kvällen avslutades med en Taizébön i andaktsrummet i Nikolaigården, där bönen och musiken bidrog till gemenskapen bortom språkets gränser. En trevlig och givande kväll!

Fredag elfte oktober ägnades åt packning och vila. Förutom detta också besök i domkyrkan för lunchkonsert med efterföljande soppa i Kyrkans hus.

Konferensdeltagande i Uppsala

Tidigt lördag morgon åkte våra gäster tillsammans med ett trettiotal engagerade från olika håll i stiftet med buss till Uppsala för att delta i Act Svenska kyrkans nationella konferens *Göra skillnad*. Under lördag och söndag samlades mer än 800 internationellt engagerade från hela Sverige tillsammans med många internationella gäster på Uppsala konsert och kongress. Under helgen uppmärksammades särskilt att det i år är 150 år sedan Svenska kyrkans Mission bildades – ”150 år av internationellt engagemang”. Ett arbete som tog sin början just i det som i dag är det sydöstra stiftet i ELCSA, Skara stifts vänstift.

Jennie Nordin i samtal med Sally Azar.

Bland konferensens särskilt inbjudna internationella gäster fanns bl.a. Sally Azar, luthersk präst från Jerusalem och Kenneth Mtata från lutherska kyrkan i Zimbabwe som arbetar för Kyrkornas världsråd. Under helgen blev tillfälle för många möten och utbyten. Flera stift hade gäster från sina respektive vänstift på plats. Helgen avslutades med mässa i Uppsala domkyrka.

Sven-Erik Fjellström och Kenneth Mtata i bibelseminarium.

Sophia Granevik, Jane Bäckman och Inga Fransson tillsammans med Thobeka vid lördagskvällens festmåltid.

På söndagseftermiddagen vinkar de tre sydafrikanska vännerna och den internationella sekreteraren av övriga Skararesenärer som tar bussen tillbaka.

De flesta av bussresenärerna från Skara samlade utanför Domkyrkan.

Måndag och tisdag deltog gästerna tillsammans med stiftets internationella sekreterare Gudrun Norrfjärd i missionssymposiet som anordnats av nationell nivå med anledning av de 150 åren av internationellt engagemang. Temat för symposiet var "Southbased perspectives on Church of Sweden Mission". Fyra huvudanföranden hölls av fyra företrädare för kyrkor i Syd, efter varje anförande gav en svenskkyrklig person en kortare respons. En av huvudtalarna var professor Herbert Moyo som är verksam vid universitetet i Pietermaritzburg, University of KwaZulu Natal. Det gemensamma deltagandet vid detta symposium gav underlag och möjligheter för gemensam reflektion om hur vänstiftsrelationen mellan Skara och ELCSA-SED kan formas framåt. Bland mycket annat lyftes perspektiv kring makt och vikten av uppriktighet och öppenhet.

Avslutande reflektion

Vilken glädje att få ha den här typen av konkret relation inom den världsvida kyrkan. Det bidrar med perspektiv på hur vi kan vara kyrka på olika platser, och tillsammans. Ett sådan här besök blir också en tydlig påminnelse om att vi hör ihop i den världsvida kyrkan och att det världsvida är en del av vår identitet som Svenska kyrkan.

Det är nödvändigt med många engagemang och ansvarstagande för att möjliggöra och genomföra ett sådant här besök på ett bra sätt – tack till alla församlingar som tagit emot våra vänner med öppna armar. Nu behöver vi hitta sätt att hålla vår vänstiftsrelation levande och relevant framåt.